

ÉLŐ IDEGEN NYELVEK: NÉMET

Helyi tanterv a német mint második idegen nyelv tantárgy

számára

Heti 3 óra

CÉLOK ÉS FELADATOK

A korszerű idegennyelv-oktatás elsődleges célja – a második élő idegen nyelvből is – a tanuló nyelvi cselekvőképességének kiterjesztése. Nyelvtudása segítse, hogy személyes és szakmai életében egyéni céljait elérhesse, saját gondolatait kifejezhesse, és mind valódi mind pedig digitális térben idegen nyelven ismereteket szerezzen, valamint kommunikáljon. A második idegen nyelv tanításánál is törekedni kell arra, hogy a tanuló megismerje és használja a kommunikációs kompetencia tágabb összefüggéseit: a nyelvi elemek, a jel- és szabályrendszerek, valamint a nyelvhasználati stílusok és regiszterek társadalmilag elfogadott változatait.

A második élő idegen nyelv esetén a nevelési-oktatási szakasz fő célkitűzése az alapfokú, felhasználóképes nyelvtudás megszerzése, amelyben az iskolai nyelvtanításon túl fontos szerepet játszanak a digitális eszközök, az internet, és a nyelvórákon kívüli nyelvtanulási lehetőségek (idegen nyelvű filmek, könnyített olvasmányok, e-mail levelezés, idegen nyelvű színi előadások, internetes kutatási feladatok stb.). Mindezek feltételezik és fejlesztik az aktív, önálló tanulói magatartást, melynek kialakítása és megalapozása a nyelvórák egyik fontos feladata.

A második idegen nyelv tanítása a 9-12. évfolyamon szervesen épül a korábbi évfolyamokon megkezdett anyanyelvi fejlesztésre, annak eredményeire, valamint az első élő idegen nyelv tanulása során szerzett tapasztalatokra, és a kialakult tanulási stratégiákra. Továbbra is fontos szerepet játszik a nyelvtanulás iránti motiváció fenntartása és erősítése, ugyanakkor egyre inkább középpontba kerül a valós élethelyzetekben, valamint a pályaválasztás és a továbbtanulás során felhasználható nyelvtudás és a nyelvi tudatosság.

KAPCSOLÓDÁS A KOMPETENCIÁKHOZ

A tanulás kompetenciái: Az idegen nyelvek tanulása során fejlődik a tanuló memóriája, a korábban tanult elemek felidézését és rendszerezését igénylő tanulási teljesítménye. A tanuló képessé válik a nyelvtanulási stratégiák felismerésére és ezek alkalmazására, ez pedig hasznosul más tantárgyak esetében is. A tanuló megtanulja a hibákra történő visszajelzések elfogadását, a hibák kijavításának szükségességét, valamint képessé válik saját és társai fejlődésének értékelésére. A tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségek felismerésével és kihasználásával is készül az egész életen át tartó tanulásra. Az önálló nyelvtanulásra való felkészülés a tanulási folyamat aktív résztvevőivé teszi.

A kommunikációs kompetenciák: A nyelvórai tevékenységek képessé teszik a tanulót arra, hogy az élő idegen nyelven árnyaltan fejezze ki, objektíven támassza alá, szemléltesse gondolatait, hallgassa meg társait, társaival közösen hozzon döntéseket, formáljon véleményt, információt és tudást osszon meg. Képekre, ábrákra, hanganyagokra, szövegekre idegen nyelven utal, azokra vonatkozóan

véleményt fogalmaz meg és állást foglal, s ezeket felhasználva, párban vagy csoportban, további kommunikációs feladatokat old meg. Nyelvtudását személyes és online nyelvi érintkezésben kapcsolatépítésre használja fel.

A digitális kompetenciák: Az idegen nyelvek tanulása során a tanuló úgy használja a digitális eszközöket, forrásokat és mobiltelefonos applikációkat, hogy a célnyelv jellemző kifejezéseit és pragmatikáját megfelelően alkalmazza, valamint saját fejlődését és tanulását támogassa. Ezzel lehetővé válik az idegen nyelvű szövegalkotás, szövegértés és nyelvi interakciók fejlesztése digitális felületeken és eszközök használatával.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: Az idegen nyelv tanulása során a tanulóknak több szempontból fejlődik a gondolkodása, mely során egyre több nyelvi elemet képes felismerni, felidézni, az egymásra épülő elemeket logikusan elrendezni és alkalmazni. A feldolgozott témák hatására mérlegelő gondolkodása és problémamegoldó készsége, a nyelvek közötti kódváltást lehetővé tevő kognitív képességei is fejlődnek. Nyelvtudása növeli az információszerzési és tudásmegosztási lehetőségeit.

A személyes és társas kompetenciák: A társas kompetenciák fejlődéséhez hozzájárulnak a nyelvtórákon gyakran párban vagy csoportban végzett feladatok, valamint egyéb, kooperáción alapuló tanulási tevékenységek is, melyek során fejlődik együttműködési készsége, kitartása, cél- és feladattudata. A nyelvtudás növeli a tanulók önbizalmát, önbecsülését, valamint fejleszti más nemzetek tagjaihoz, kultúrájához és az idegen, ismeretlen világokhoz való viszonyát.

A kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az idegen nyelv tanulása során a tanuló nyitottá válik a saját országa, nemzete és más népek történelmére, kultúrája közötti eltérésekre, elfogadja a különbségeket, magabiztosságát az anyanyelvi kötődés és az a mérlegelő, toleráns gondolkodásmód határozza meg, amely teret ad a kreatív, alkotó jellegű önkifejezésnek. A korszerű nyelvtanítás szükségszerűen magában foglalja a tanuló életkorának megfelelő alkotó tevékenységeket és az alkotással kapcsolatos tartalmakat.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A kompetencia fejlesztése valós nyelvi célok és helyzetek idegen nyelven történő leképezésével valósul meg. Egy nyelvi feladat megoldása közben a tanuló együttműködik, hagyományos és digitális forrásokat használ, kommunikál, problémát vitat meg, döntéseket hoz, ezekről beszámol és mindezek felkészítik a munkavállalásra.

MÓDSZEREK

Az idegennyelv-tanítás tevékenység- és tanulóközpontú, vagyis a tanuló számára olyan életkorának, illetve érdeklődésének megfelelő szituációkat teremt, amelyekben a nyelvet eszközként hatékonyan használja, a nyelvi funkciókat kommunikációs szándékának megfelelően alkalmazza és birtokában van a megfelelő szókincsnek.

Fontos a nyelvoktatásban az interdiszciplináris, azaz a tantárgyak között átívelő szemlélet, mely épít a más tantárgyak keretében szerzett előzetes tudásra, képes új kapcsolódási pontok kialakítására, az idegen nyelven megszerzett ismeretekkel pedig gazdagítja más tantárgyak tanulását. Projektfeladatok, információgyűjtés a szaktantárgyhoz, internetes kutatómunka, mind-mind történhet idegen nyelven is, felkészítve a tanulót a munka világában zajló információcserére.

Az interdiszciplináris szemlélet mellett a második idegen nyelv tanítása-tanulása szervesen épít az anyanyelvi ismeretekre és az első idegen nyelv tanulása során megszerzett stratégiák alkalmazására, valamint a nyelvek közötti hasonlóságokra és különbségekre.

A hosszútávon fenntartható nyelvi fejlődés érdekében a középiskolában kiemelten fontos, hogy a tanórán kívüli nyelvhasználati és nyelvtanulási tevékenységekre is építsünk, és erre a tanulót a nyelvtanulási céljai élővé, valódivá és elérhetővé válnak, erősítik a motivációt és annak fenntartását. A diák tudatában van annak, hogy a nyelvtanulás kulcsfontosságú szerepet tölt be a körülöttünk lévő világ megismerésében és megértésében.

A nyelvtanuló aktív, önálló, önszabályozó nyelvtanulóvá válása elengedhetetlen feltétele az élethosszig tartó tanulás megalapozásának is. Fejlesztéséhez a második idegen nyelv tanulása során szükség van a már az első idegen nyelv kapcsán megismert tanulási stratégiák további alkalmazására és fejlesztésére, az önálló tanulás megtapasztalásában való útmutatásra, valamint az önértékelés és a társértékelés alkalmainak folyamatos megteremtésére. Fontosak a kooperatív módszerek, valamint a projektmunka, amelyek fejlesztik a tevékenység-központú tervezést, a probléma- és folyamatközpontú gondolkodást és általában a célnyelven folytatott kommunikációt. Az oktatói munka tervezése során fontos szerepet kapnak az egyéni tanulási sajátosságok és igények is.

A nyelvtanítás folyamatában feltétlenül szükséges, hogy a tanuló a digitális tartalmak feldolgozásához segítséget kapjon. Az iskolai és az otthon elvégzendő feladatoknak köszönhetően a diák egyre inkább képes arra, hogy digitális eszközökön keresztül is megértse és létrehozza szöveget, valamint interakciót folytasson és tartalmat közvetítsen idegen nyelven.

A második élő idegen nyelvi órák során, valamint az iskolán kívüli célnyelvi tevékenységek által a nyelvtanuló részesévé válhat egy újabb kultúrának, kapcsolatot teremthet a célnyelven beszélőkkel, ilyen módon a saját és más kultúrákkal szembeni tudatossága fejlődik. Az ismeretszerzésben segíthetnek a célnyelvi országokról szóló olvasmányok vagy filmek, vagy a rendszeres idegen nyelvi projekt feladatok, melyet a tanuló akár egyénileg, akár csoportosan készíthet el. Mindezek révén a nyelvtanuló a nevelési-oktatási szakasz végére képes saját nemzeti sajátosságait és értékeit a célnyelven közvetíteni.

A nyelvtanulásban a valódi kommunikációs szituációknak és a valós nyelvi cselekvéseknek az alapja az idegen nyelvű autentikus szöveg, mely a nyelvtanuló számára mind tartalmi, mind pedig nyelvi és kognitív szempontból is releváns. A jól megválasztott, megbízható tananyag nagy segítség tanárnak és tanulóknak egyaránt, és a tanulási folyamat sikeressége szempontjából meghatározó lehet. A nevelési-oktatási szakasz egyik legfontosabb célja a szövegkompetencia, azaz a szövegekkel való munka tudatos fejlesztése. A nyelvtanulónak képessé kell válnia arra, hogy a szövegeket megértse, hasonlókát létre tudjon hozni, és azokból kinyert információkat fel tudja használni saját céljainak megvalósítására. Hangsúlyos szerepe van emellett a nyelvi eszközök funkcionalitásának, melyek nem különálló egységekként, hanem kontextusba ágyazva jelennek meg. Ennek értelmében a nyelvtanulót képessé kell tenni arra, hogy a szövegértés és a szövegalkotás során a nyelvi eszközök szövegben betöltött funkcióját tudatosan kezelje, valamint szövegösszetartó és figyelemvezető eszközöket használjon.

A motiváció fenntartása és erősítése érdekében a nyelvtanulást a pozitív, stresszmentes, jó hangulatú tanulási környezet jellemzi, amelyben a tanuló életkori sajátosságainak megfelelő, érdekes, nyelvi és kognitív szempontból is kihívást jelentő feladatokat old meg. A változatos munkaformák, a projektmunkák, a kooperatív tanulási technikák alkalmazása, valamint az irányító tanári és a társak visszajelzései, a különféle értékelési formák a második idegen nyelv esetében is segítik a tanulót abban, hogy továbbra is szívesen és örömmel vegyen részt a tanórai feladatokban. Önbizalma így erősödhet, nyitott és motivált marad nyelvtudása hosszú távú fejlesztésére. A nevelési-oktatási szakasz végére magabiztossá válik, szívesen használja nyelvtudását, és egyúttal egyre inkább tudatos nyelvhasználó is lesz, aki képes saját hibáit észrevenni, valamint saját és társai haladását értékelni.

A nyelvi tartalmak és eszközök átadása az első nyelvhez hasonlóan kontextusba ágyazottan, szövegek alapján, konkrét beszédhelyzetekben, akár nonverbális és/vagy vizuális elemekkel megsegítve

történik. A használható nyelvtudás és a valós kommunikáció elsajátítása érdekében továbbra is integráltan kell fejleszteni a nyelvi és nem nyelvi készségeket.

Amennyiben az idegen nyelv oktatása csoportbontásban történik a tanulókat nyelvtudásuk alapján kell beosztani, az intézmény kötelező nyelvi szintfelmérést tarthat.

A TANULÓK ÉRTÉKELÉSE ÉS ELLENŐRZÉSE

Az ellenőrzés és értékelés szerepe jelentős az oktatás és nevelés folyamatában, mert fontos a visszajelzés nemcsak a tanár, hanem a tanuló szempontjából is. Ösztönöz a rendszeres munkára, segít az ismeretek, a tudás, a kitűzött cél elérésének mérésében. A tanuló is jelzéseket kap munkájáról, tudásáról a tananyag elsajátításának szintjéről, megtudja, milyen hiányosságai vannak, melyeket pótolnia kell. A tanár is jelzést kap, mely területeken kell még gyakoroltatnia a tanulókat.

Az értékelés legyen mindenképpen tanulóközpontú, segítő célzatú. Ez a feltétele, hogy a nyelveket tanuló diák nagyobb kedvvel folytassa a munkát, tökéletesítse tudását.

Az ellenőrzés sokrétű legyen. Elsődlegesen nagy súlyt kell fektetnünk a szóbeli ellenőrzésre. Lényeges a beszédértés, hallás utáni értés, hiszen a kommunikáció alapvető feltétele, hogy megértsük a másikat. Csak így tudunk kérdésekre válaszolni, partnerünkkel beszélgetést folytatni. Törekedni kell a beszéd, az olvasott szöveg tartalmi megértésére, a nyelvhasználat során ugyanis nincs mindig lehetőség szótározásra. A tanulók feltétlenül értsék a szöveg tartalmát egységében. Jó célt szolgálnak az ellenőrzés során a beszédértést vizsgáló feladatlapok, tesztek.

Helyezzünk hangsúlyt az ellenőrzés során az írásbeli produktumok nyelvi, nyelvtani hibáinak javítására. Az értelmet nem zavaró, apró hibajelenségek, különösen a tanulás kezdetén és elsősorban a tanulók szóbeli megnyilvánulásaiban, még figyelmen kívül is hagyhatók. Ezeket a későbbiek során sem kell javítani, mert ez sok tanulóban pszichikai gátlást okoz és megakasztja a beszéd folyamatosságát.

Az ellenőrzés legyen folyamatos, változatos és tervezett, tartalmazzon formális (pl. dolgozat) és nem formális (órai munka) elemeket. Az értékelés során is ügyelni kell a differenciálás elvére, például külön feladatokkal ösztönözhetjük a motiváltabb tanulókat. Az egyes egységek végén összefoglaló jelleggel mérjük fel és lehetőleg több készség szerepeljen a vizsgálat középpontjában. A szóbeli számonkérés legyen gyakoribb, mint az írásbeli, de nem kell minden esetben osztályzatot is adni.

A TANTERV ALKALMAZÁSÁHOZ SZÜKSÉGES KÉPESÍTÉSI KÖVETELMÉNYEK ÉS TÁRGYI FELTÉTELEK

Szakképesítéssel rendelkező nyelvtanár, aki rendszeresen figyelemmel követi a tantárgya módszertani újdonságait, és beépíti ezeket a mindennapi tanítási gyakorlatába. A nyelvtanításban a kommunikatív készségfejlesztés (és nem az ismeretátadás) áll a tanítás középpontjában, melyek megkövetelik a változatos tanulói tevékenységformák következetes alkalmazását. Szükséges, hogy a nyelvet tanító pedagógus gazdag és korszerű módszertani apparátussal rendelkezzen (pl. egyéni, páros és csoportmunka, projektmunka, kiegészítő eszközök alkalmazása).

A hatékony nyelvtanulás legfontosabb személyi feltétele a kis csoportlétszám, az osztott csoport, mert így mindenkivel kiegyensúlyozottan tud foglalkozni a nyelvtanár, képes irányítani az egyéni vagy pármunkát, és összehangolni a néhány fős csoportok tevékenységét a csoportmunka során.

A legfontosabb tárgyi feltételt a tanterem célszerű berendezése biztosíthatja. Célszerű a nyelvórákat olyan tanteremben tartani, ahol mozgatható asztalok vagy padok, illetve székek állnak rendelkezésre. Ez a kommunikációt elősegítő ülésrend kialakításához szükséges. Legyen lehetőség az órán elkészített tárgyak (pl. képek) és szemléltetőeszközök elhelyezésére. Legyen a teremben lehetőleg CD- és/vagy DVD lejátszó, interaktív tábla.

A TANKÖNYVEK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

Fontos alapelv, hogy nem a tankönyv hivatott meghatározni a nyelvoktatást, hanem a koncepcionális, tanterv-alapon végiggondolt nyelvoktatás megvalósításához kell kiválasztani a megfelelő tankönyvet, tankönyvcsaládot.

A tankönyv akkor hasznos eszköze a nyelvoktatásnak, ha mindig az idegen nyelvi kommunikáció fejlesztését célozza, akkor korszerű, ha eleget tesz a Közös Európai Referenciakeretben megfogalmazott és a NAT-ban nevesített nyelvtudási szintek funkcionális nyelvhasználati előírásainak, a korszerű módszertannak. Egy tankönyv akkor jó, ha a tanárnak öröm tanítani belőle, és a tanulónak öröm tanulni belőle. Tartozzon a tankönyvhöz minél több kiegészítő anyag.

Lényeges szempont lehet a kiválasztásban, hogy a tankönyv feleljen meg az életkori sajátosságoknak és a magyar nyelvtanuló - esetenként speciális - igényeinek.

Legyen a tankönyv tartalmában és kivitelezésében motiváló, a nyelvtanulás iránt kedvet ébresztő.

IDŐKERET. ÓRASZÁMOK

Óraterv – 9-12. évfolyam				
Tantárgy	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
Német, 2. idegen nyelv	3	3	3	3

TANULÁSI EREDMÉNYEK, NYELVI SZINTEK

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a 12. évfolyam végére a KER szerinti A2 nyelvi szint a kimeneti elvárás.

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló ismer és egyre tudatosabban használ nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat, valamint ezeket más tanulási területeken is alkalmazza kompetenciáinak mélyítésére. Készül továbbá az aktív nyelvtanulás eszközeivel az egész életen át tartó tanulásra. Életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hagyományos és digitális nyelvtanulási forrásokat használ, célnyelvi (könnyített) olvasmányokat olvas, továbbá kiaknázza a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket szórakozásra, kommunikációra, közvetítésre, ismeretszerzésre és tudásmegosztásra.

A szakasz végére - témakörtől függetlenül - a második idegen nyelvből a tanuló:

- részt vesz a változatos szóbeli interakciót és kognitív kihívást igénylő nyelvórai tevékenységekben;
- változatos, kognitív kihívást jelentő írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint tanári segítséggel;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó hangzószövegekben megjelenő információkat;
- kiemel, kiszűr konkrét információkat a nyelvi szintjének megfelelő írott szövegből, és azokat összekapcsolja más iskolai vagy iskolán kívül szerzett ismereteivel;
- a tanult nyelvi elemeket többnyire megfelelően használja, beszédszándékainak megfelelően, egyszerű spontán helyzetekben;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkot szöveget szóban és írásban;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is folytat célnyelvi interakciót az ismert nyelvi eszközök segítségével;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megérti az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket;
- nyomtatott és/vagy digitális alapú segédeszközt, szótárt használ.

	10. évfolyam	12. évfolyam
Második idegen nyelv	A1	A2

TÉMAKÖRÖK, TÉMÁK ÉS KAPCSOLÓDÁSI PONTOK

A 9–12. évfolyamokra ajánlott témakörök és fogalmkörök egyes elemei újra és újra megjelenhetnek, lehetőséget adva arra, hogy a korábban megszerzett ismeretek újabb nézőpontból kerüljenek feldolgozásra, és így bővüljenek, mélyüljenek. Az alábbi táblázat tartalmazza a más tantárgyakhoz való kapcsolódási pontokat is, ezeket az évfolyamonkénti bontásban már nem jelöljük.

Témakörök, témák	Kapcsolódási pontok
<p><i>Személyes vonatkozások, család</i> A tanuló személye, közvetlen környezete.</p> <p>Családi kapcsolatok, rokonság bemutatása.</p> <p>Mindennapi teendők, vásárlás, iskolai tevékenységek.</p> <p>Személyes tervek. Családtagok életének fontos állomásai.</p> <p>A családi élet mindennapjai, otthoni teendők, háztartási munkák.</p>	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> család és háztartás.</p> <p><i>Etika:</i> önismeret gyermekkor, ifjúság, felnőttkor, öregkor, családi élet.</p>
<p><i>Ember és társadalom</i> Barátok, kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel.</p> <p>Öltözködés, divat, ruhadarabok vásárlása.</p> <p>Konfliktusok és kezelésük.</p> <p>Emberek belső jellemzése.</p> <p>Kapcsolat generációk között.</p> <p>A tizenévesek világa: lakóközösség, munkamegosztás.</p> <p>Hasonlóságok és különbségek az emberek között, szokások más országokban</p>	<p><i>Etika:</i> társas kapcsolatok, előítélet, tolerancia, bizalom, együttérzés.</p>
<p><i>Környezetünk</i> Az otthon, a lakóhely és környéke. Tájékozódás a városban.</p> <p>A lakóhely szolgáltatásai, ügyintézés.</p> <p>Időjárás, természeti jelenségek.</p> <p>Lakótársak. Különböző lakások a világban, berendezések, szokások más országokban.</p> <p>A lakóhely nevezetességei.</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> hon- és népismeret: lakóhely és környék hagyományai, az én falum, az én városom.</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i> az időjárás tényezői.</p> <p><i>Földrajz:</i> településtípusok.</p>
<p><i>Az iskola</i> Tantárgyak. A nyelvtanulás célja és lehetőségei, a nyelvtudás szerepe</p> <p>Az ismeretszerzés különböző módjai.</p>	<p><i>Történelem, társadalmi, és állampolgári ismeretek:</i> a tanulás technikái, élethosszig tartó tanulás.</p>

<p>Iskolai programok, rendezvények.</p> <p>Egy iskola bemutatása. Iskolatípusok. Osztályzás.</p> <p>Külföldi és hazai iskola közti különbségek. Az internet szerepe a tanulásban.</p> <p>Tanulás külföldön, nyelvtanulás.</p>	<p>Informatika: digitális tudás.</p>
<p><i>A munka világa</i></p> <p>Foglalkozások. Diákmunka. Nyári munkavállalás</p>	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> pályaorientáció és munka.</p>
<p><i>Életmód</i></p> <p>Ételek, kedvenc ételek. Élelmiszerek, ételek a célországokban.</p> <p>Életünk és a stressz: szabadidős stressz.</p> <p>Háztartási munkák.</p> <p>Magyar ételkülönlegességek</p>	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> testi és lelki egészség, egészséges ételek.</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i> egészséges életmód.</p>
<p><i>Szabadidő, művelődés, szórakozás</i></p> <p>Szabadidős elfoglaltságok, sportágak.</p> <p>Kulturális lehetőségek a célországokban. (Német városok, tartományok nevezetességei.)</p> <p>Turisztikai célpontok: városnézés, látnivalók, nevezetességek, múzeum.</p> <p>Házibuli.</p>	<p><i>Földrajz:</i> más népek kultúrái.</p>
<p><i>Gazdaság és pénzügyek</i></p> <p>Vásárlás, szolgáltatások. Zsebpénz.</p>	<p><i>Technika:</i> család és háztartás, tudatos vásárlás, pénzügyi ismeretek.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> zsebpénz.</p>
<p><i>Utazás, turizmus</i></p> <p>A közlekedés eszközei: a tömegközlekedés, a kerékpáros közlekedés.</p> <p>Szabadság, nyaralás itthon, illetve külföldön.</p> <p>Utazás repülőgéppel, repülőtéren.</p> <p>Jegyvásárlás.</p> <p>Német városok nevezetességei (Potsdam)</p>	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> közlekedési ismeretek. <i>Földrajz:</i> egyes országok turisztikai jellemzői.</p>

9–10. évfolyam

A 9. évfolyamon kezdődő második idegennyelv-tanítás elsődleges célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása az új nyelven. Az élő idegen nyelvek tanításába a tantárgy jellegéből adódóan minden egyéb kulcskompetencia és a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott nevelési cél beépíthető. A 10. évfolyam végére a tanulók tudása a második nyelvből is lehetővé teszi, hogy a körülöttük lévő világról idegen nyelven is információt szerezzenek. A különböző célok és tartalmak idegen nyelvi fejlesztésében segítenek eligazodni a témakörök táblázatában megadott kapcsolódási pontok. Ebben a képzési szakaszban a NAT *fejlesztési területei és nevelési céljai* a tanulók életéhez és környezetéhez kapcsolódó témák feldolgozása során valósíthatók meg. Tudatosítani kell, hogy a nyelvtudás kulcskompetencia, amely segítséget nyújt a boldoguláshoz a magánéletben és a tanulásban csakúgy, mint később a szakmai pályafutás során.

A második idegen nyelv tanulásának megkezdésekor a tanulók már rendelkeznek nyelvtanulási tapasztalattal, és az újonnan kezdett nyelv egyes elemeit könnyebben megérthetik az első idegen nyelv segítségével. Érdemes már a kezdeti időszakban is építeni az első idegen nyelvből szerzett ismeretekre, készségekre, stratégiákra, és fontos a nyelvtanulási motiváció ébren tartása is.

A második idegen nyelvből a gimnázium 10. évfolyamának végére a tanulóknak el kell jutniuk az európai hatfokú skála első szintjére, az A1 tudásszintre, amely megfelelő alapul szolgál ahhoz, hogy a gimnáziumi tanulmányok végére a második nyelvből is elérjék a minimumként előírt A2 szintet.

A tanulók motivációját növeli, ha a nyelvoktatás lehetőséget biztosít az őket érdeklő tantárgyi tartalmak célnyelvi feldolgozására és a kommunikációs és információs technológiák használatára. Tudatosítani kell a nyelvórai és az iskolán kívüli nyelvtanulás lehetőségeit, hogy ez is segítse a tanulókat az önálló nyelvtanulóvá válás útján.

Ebben a nyelvtanítási szakaszban is fontosak a korosztályi sajátosságok. A tanárnak figyelembe kell vennie, hogy a legtöbb tanuló az önkeresés időszakát éli, kritikus önmagával szemben, erősek a kortárs csoport hatásai. Ugyanakkor építhet a tanár a tanulók nyelvi kreativitására, problémamegoldó és kritikai gondolkodására is. A nyelvoktatás sikerében meghatározóak a motivációt felkeltő és fenntartó órai tevékenységek, a változatos interakciós formák, a nyelvi órák elfogadó légköre, a pozitív visszajelzések és a konstruktív támogatás. Ugyancsak hathatós segítséget jelent a tanulók számára, ha gyakorlatot szereznek az önértékelés és a társértékelés módszereinek alkalmazásában, sikeres próbálkozásaik tudatosításában és hibáik felismerésében, azok önálló javításában.

Fejlesztési egység	Hallott szöveg értése
Előzetes tudás	Az iskolán kívül, az iskoláztatás során és az első idegen nyelv tanulása közben szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, motiváció. A tanuló már megért bizonyos célnyelvi fordulatokat, amelyek az anyanyelvében vagy első tanult idegen nyelvében is használatosak.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az eleinte nonverbális eszközökkel is támogatott célnyelvi óravezetés követése, a rövid, egyszerű tanári utasítások megértése; az ismerős témákhoz kapcsolódó egyszerű közlések és kérdések megértése; az egyszerű, konkrét, mindennapi helyzetekhez kapcsolódó közlésekből az alapvető fordulatok kiszűrése.

<p>A fejlesztés tartalma</p> <p>A rövid és egyszerű, az osztálytermi rutincselekvésekre, a közös munka megszervezésére vonatkozó tanári utasítások megértése.</p> <p>Egyszerű, konkrét mindennapi szükségletekre vonatkozó kifejezések megértése világos beszédben, az ismert témakörökhöz kapcsolódó, egyszerű szövegekben.</p> <p>Egyszerű instrukciók, útbaigazítások követése, egyszerű, személyes kérdések megértése világos beszéd esetén.</p> <p>A korosztálynak megfelelő, ismert témakörökhöz kapcsolódó, rövid, egyszerű autentikus szövegek bemutatásának aktív követése; a tanult nyelvi elemek felismerése; következtetés levonása a szövegfajtára, a témára és a lehetséges tartalomra vonatkozóan.</p> <p>A számok, árák, alapvető mennyiségek, az idő kifejezésének megértése.</p> <p>Alapvető stratégiák alkalmazása, például rövid hallott szövegben ismeretlen elemek jelentésének kikövetkeztetése; az ismert szavak, a beszédhelyzetre, a szereplőkre vonatkozó információk, a hallott szövegeket kísérő nonverbális elemek (például képek, képsorok, tárgyak, testbeszéd, hanglejtés) felhasználása a szöveg megértéséhez.</p> <p><i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</i></p> <p>Közlemények, párbeszéd, instrukciók, figyelmeztetések, útbaigazítások, kisfilmek, rajz- és animációs filmek, rövid részletek a médiából, egyszerű dalok, versek, találós kérdések, viccek.</p>

Fejlesztési egység	Szóbeli interakció
Előzetes tudás	Az iskolán kívül, az iskoláztatás során és az első idegen nyelv tanulása közben szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, motiváció.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A beszédszándék kifejezése egyszerű nyelvi eszközökkel, bővülő szókinccsel és nonverbális elemekkel támogatva; személyes adatokra vonatkozó kérdésfeltevés, és egyszerű nyelvi eszközökkel válaszadás a hozzá intézett kérdésekre; kommunikáció nagyon egyszerű, begyakorolt nyelvi panelekkel; törekvés a célnyelvi normához közelítő kiejtésre, intonációra és beszédtempóra.
A fejlesztés tartalma	
<p>Konkrét, egyszerű, mindennapos kifejezések megértése, ha a partner közvetlenül a tanulóhoz fordul, és világosan, lassan, ismétlésekkel beszél.</p> <p>A gondosan megfogalmazott, lassan elmondott, a tanulóhoz intézett kérdések és utasítások megértése, rövid, egyszerű útbaigazítások adása és követése.</p> <p>Részvétel egyszerű beszélgetésben szükség szerinti lassú ismétléssel, körülírással vagy módosítással.</p> <p>Egyszerű, az osztálytermi rutincselekvésekhez kapcsolódó kommunikáció.</p> <p>Beszédszándék kifejezése verbális és nonverbális eszközökkel (például bemutatkozás, bemutatás, valamint az üdvözlés és elköszönés alapvető formáinak használata, kérés, kínálás, érdeklődés mások hogyléte felől, reagálás hírekre).</p> <p>Egyszerű kérdések és állítások megfogalmazása, válaszadás, reagálás.</p> <p>Betanult beszédfordulatok alkalmazása, elemi információk kérésére és nyújtására például a tanulóról, beszélgetőpartneréről, lakóhelyről, a családtagok foglalkozásáról.</p> <p>A számok, árák, alapvető mennyiségek, idő kezelése.</p> <p>Érdeklődés árucikkek áráról, egyszerű vásárlási párbeszéd, néhány mondatos telefonbeszélgetések lebonyolítása.</p> <p>A beszélgetés strukturálásának néhány egyszerű eleme, például beszélgetés kezdeményezése, figyelemfelhívás.</p> <p>Egyszerű nyelvtani szerkezetek és mondatfajták betanult készletének szűk körű alkalmazása; szavak, illetve szócsoportok összekapcsolása nagyon alapvető lineáris kötőszavakkal.</p> <p>Nagyon rövid, különálló, többnyire előre betanult megnyilatkozások.</p>	

Egyszerű jelenetek közös előadása.
 Magyarázat, segítség, ismétlés kérése metakommunikációs eszközökkel.
 Metakommunikációs és vizuális eszközök használata a mondanivaló támogatására.
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások
 Rövid társalgás, rövid tranzakciós és informális párbeszéd, szerepjátékok, betanult jelenetek, információ hiányán illetve különbözőségén alapuló szövegek.

Fejlesztési egység	Összefüggő beszéd
Előzetes tudás	Az iskolán kívül, az iskoláztatás során és az első idegen nyelv tanulása közben szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, motiváció.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Saját magához és közvetlen környezetéhez kötődő, ismert témákról egyszerű, begyakorolt fordulatokkal rövid megnyilatkozások; munkájának egyszerű nyelvi eszközökkel történő bemutatása; a célnyelvi normához közelítő kiejtés, intonáció és beszédtempó alkalmazása.
A fejlesztés tartalma	
<p>Ismerős, személyes témák (saját maga, család, iskola, ismerős helyek, emberek és tárgyak) leírása szóban.</p> <p>Rövid, egyszerű szövegek felolvasása és emlékezetből történő elmondása.</p> <p>Történet elmesélése, élménybeszámoló, előre megírt szerep eljátszása egyszerű nyelvtani szerkezetekkel, mondatfajtákkal.</p> <p>Konkrét szituációkra vonatkozó, különálló szavakból és fordulatokból álló szókinccs alkalmazása, ezek összekapcsolása az alapvető lineáris kötőszavakkal.</p> <p>A helyes kiejtés gyakorlása autentikus hangzóanyag segítségével.</p> <p><i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</i></p> <p>Rövid történetek, témakifejtés, dalok, versek, mondókák, rapszövegek, rövid prezentációk és projektek csoportos bemutatása.</p>	

Fejlesztési egység	Olvasott szöveg értése
Előzetes tudás	Az iskolán kívül, az iskoláztatás során és az első idegen nyelv tanulása közben szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, motiváció. Különböző szövegfajták olvasásában való jártasság a tanuló anyanyelvén és az első idegen nyelven.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az ismert nevek, szavak és mondatok megértése egyszerű szövegekben; az egyszerű leírások, üzenetek, útleírások fő gondolatainak megértése az ismerős szavak, esetleg képek segítségével; a korosztálynak megfelelő témájú, egyszerű autentikus szöveg lényegének megértése, a szövegből néhány alapvető információ kiszűrése.
A fejlesztés tartalma	
<p>Egyszerű, mindennapi szövegekben (például feliratokon) az ismerős nevek, szavak és egyszerű fordulatok, a nemzetközi és a más nyelven tanult szavak felismerése.</p> <p>Egyszerű információkat tartalmazó, rövid leíró szövegek fő gondolatának megértése, például hirdetésekben, plakátokon vagy katalógusokban.</p> <p>Egyszerű, írott, képekkel támogatott instrukciók követése.</p> <p>Egyszerű üzenetek, például képeslapok szövegének megértése.</p> <p>Nyomatványok, úrlapok személyes adatokra vonatkozó kérdéseinek megértése.</p> <p>Egyszerű, írásos útbaigazítások, útleírások követése.</p>	

Az alapvető olvasási stratégiák alkalmazása, például az ismerős nevek, szavak és alapvető fordulatok összekapcsolása, szükség esetén a szöveg különböző részeinek újraolvasása, a szövegekhez kapcsolódó képek, képalírások, címek, a vizuális információk felhasználása a szöveg megértéséhez.
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások

Hirdetések, reklámok, plakátok, névjegykártyák, feliratok, versek, dalszövegek, újságfőcímek, könyv- és filmcímek, szöveges karikatúrák, képregények, viccek, nagyon egyszerű katalógusok, nyomtatványok, egyszerű üzenetek, útleírások, képeslapok.

Fejlesztési egység	Íráskészség
Előzetes tudás	Az iskolán kívül, az iskoláztatás során és az első idegen nyelv tanulása közben szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, motiváció. Bizonyos írásbeli műfajok és jellegzetességeik ismerete. Az írást illetően esetleg már kialakult attitűdök.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismert témáról rövid, egyszerű mondatok írása; írásban személyes adatokra vonatkozó egyszerű kérdésekre válaszadás; minta alapján néhány közismert műfajban egyszerű és rövid, tényközlő szövegek írása öt érdeklő, ismert témákról.

A fejlesztés tartalma

Szavak és rövid, jól olvasható szövegek másolása.
Lista írása.
Egyszerű fordulatok és mondatok írása a legegyszerűbb nyelvi szerkezetek használatával (például hol lakik, mit csinál a tanuló vagy mások).
Adatok kérése és megadása írásban (például számok, dátumok, időpont, név, nemzetiség, cím, életkor); formanyomtatványok kitöltése.
Rövid, egyszerű üdvözlő szöveg, üzenet írása.
Személyes információt, tényt, tetszést vagy nem tetszést kifejező rövid üzenet, komment írása (például internetes fórumon, blogban).
Egyszerű levél, e-mail írása a legfontosabb formai elemek betartásával (például címzés, a kommunikáció tárgyának megjelölése, a címzett megszólítása, búcsúzás).
Kreatív, önkifejező műfajokkal való kísérletezés (például listavers, rapszöveg, rigmus, dalszöveg, rövid jelenet) írása, illetve átírása.
Egyszerű írásos minták követése, aktuális, konkrét és egyszerű tartalmakkal való megtöltése.
Kész szövegekből hasznos fordulatok kiemelése, alkalmazása.
A mondanivaló közvetítése egyéb vizuális eszközökkel (például nyilazás, kiemelés, központozás, internetes/SMS rövidítés, emotikon, rajz, ábra, térkép, kép).
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások
Hagyományos és elektronikus nyomtatványok, űrlapok, listák, hagyományos és elektronikus képeslapok, poszterszövegek, képalírások, üzenetek, SMS-ek/MMS-ek, levelek, e-mailek vagy internes profilok, üzenetek, internetes bejegyzések, instrukciók, versek; rapszövegek, rigmusok, dalszövegek, jelenetek.

Kommunikációs szándékok, nyelvi funkciók a 9-10. évfolyamon

Az alábbi táblázatok az egyes KER-szintekhez rendelt tartalmazzák azokat a kommunikációs eszközöket valamint a hozzájuk tartozó *német* nyelvi példákat, amelyeknek megvalósítására az adott szinten lehetőség van. Mivel a kommunikációs eszközök szintről szintre bővülnek, az újonnan belépő, a korábbi szinteken még nem megvalósuló elemekhez tartozó példák *dőlt betűvel* szerepelnek.

A kommunikációs eszközök csoportosítása a következő:

1. A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök
2. Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
3. Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
4. Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök
5. A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök
6. Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök

A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs szándékok

köszönési formák (üdvözlés és elköszönés)	Hallo! Guten Tag! Guten Morgen! Guten Abend! Tschüss! Auf Wiedersehen!)
megszólítás	Entschuldigung, ...
bemutatkozás	Ich bin Peter. Ich heiße Peter. Mein Name ist Peter.)
<i>Köszönet és arra reagálás</i>	<i>Danke! Bitte!</i>
hogylét iránti érdeklődés, arra reagálás	Wie geht's dir? Danke gut. Nicht so gut. Danke, es geht mir super.
bocsánatkérés és arra reagálás	Entschuldigung. Kein Problem.
gratuláció, jókívánságok és arra reagálás	Alles Gute zum Geburtstag. Herzlichen Glückwunsch zum ...! Viel Spaß! Gute Besserung!)
megszólítás és elköszönés személyes levélben	Lieber Peter! Liebe Eva! Hallo, Freunde! Liebe Grüße / Viele Grüße

Az érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok

bánat / bosszúság kifejezése	Schade! / Das ist schlimm!)
alapvető érzések kifejezése	Ich bin froh/traurig.)
öröm kifejezése	Das freut mich!)
sajnálkozás	Es tut mir Leid!
elégedettség / elégedetlenség	Es ist prima! / Schade, dass ...)

Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok

<i>Tetszés, nemtetszés</i>	<i>Das finde ich gut / blöd/ toll!</i>
<i>Egyetértés, egyet nem értés</i>	<i>Ja, das stimmt! Das stimmt aber nicht!</i>
véleménykérés és arra reagálás	Magst du singen? Ja. Ist das Buchinteressant? Ja, sehr!)
<i>Valaki igazának az elismerése és el nem ismerése</i>	<i>Da hast du (nicht) Recht!</i>
akarat, kívánság kifejezése	(Ich möchte...)
elismerés és dicséret kifejezése	Das ist toll!)
ítélet, kritika kifejezése	Das ist nicht richtig/wahr.

Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs szándékok

információkérés, információadás	Wie alt bist du? Ich bin 14. Wo wohnst du? Ich wohne in ... Woher kommst du? Ich komme aus
---------------------------------	--

	... Wie ist dein Zimmer? Wohin gehst du in den Ferien?
<i>Dolgok, személyek megnevezése, leírása</i>	<i>Das ist mein Bruder.... Meine Mutter ist schön.</i>
igenlő vagy nemleges válasz kifejezése	Ja. Nein. Nicht. Ich habe keine Zeit. Doch, ich spiele auch!)
tudás, illetve nem tudás kifejezése	Keine Ahnung! Ich weiß. Ich weiß nicht.)

A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs szándékok

javaslat és arra reagálás	Gehen wir heute ins Kino! Gute Idee!
<i>Kérés</i>	<i>Ein Buch, bitte!</i>
<i>Meghívás és arra reagálás</i>	<i>Kommst du? Ja. Nein, leider nicht.</i>
kínálás és arra történő reakció kifejezése	Noch ein Stück Kuchen? Möchtest du einen Tee? Ja, bitte. Ja, gerne., Nein, danke.

Interakcióban jellemző kommunikációs szándékok

<i>Visszakérdés</i>	<i>Wie bitte?</i>
<i>Nem értés</i>	<i>Ich verstehe nicht</i>
<i>Betűzés kérése, betűzés</i>	<i>Buchstabiere bitte</i>
felkérés lassúbb, hangosabb beszédre	Kannst du bitte lauter / langsamer sprechen?
utasítások értelmezése és azokra történő reakció kifejezése	Komm her bitte! Lies den Text!

TÉMAKÖRÖK, FOGALOMKÖRÖK

A 9–12. évfolyamokra ajánlott témakörök, fogalomkörök egyes elemei újra és újra megjelenhetnek, lehetőséget adva arra, hogy a korábban megszerzett ismeretek újabb nézőpontból kerüljenek feldolgozásra, és így bővüljenek, mélyüljenek.

A 9–10. évfolyamon a német nyelv tantárgy alapóraszám: 216 óra.

A témakörök áttekintő táblázata a 9-10. évfolyamon:

Témakör neve	óraszám
Themen und Situationen im persönlichen Bereich: Verwandtschaftsbeziehungen, Lebensstil, Mensch und Gesellschaft	50
Themen und Situationen im Bereich der Umgebung und Umwelt	25
Themen und Situationen im Bereich des Klassenraums	30
Reisen und Urlaub, Tourismus	25
Öffentliches Leben, Unterhaltung	20
Bezüge zur Zielsprache und zum Sprachenlernen	20
Interkulturelle und landeskundliche Themen	15
Fächerübergreifende Themen und Situationen	10
Aktuelle Themen	11
Wissenserwerb, Wissensvermittlung	10
Összes óraszám:	216

Ajánlott témakörök a 9. évfolyamon

Óraszám: Heti 3 óra, évi 108 óra

Személyes vonatkozások, család

A tanuló személyének és környezetének bemutatása.

Családi kapcsolatok.

Mindennapi teendők, vásárlás, iskolai tevékenységek.

Ember és társadalom

Barátok, kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel.

Öltözködés, divat, ruhadarabok vásárlása.

Ünnepek, családi ünnepek.

Környezetünk

Az otthon, a lakóhely és környéke. Tájékozódás a városban.

A lakóhely nevezetességei, szolgáltatásai, szórakozási lehetőségei.

Időjárás, évszakok.

Az iskola

Saját iskola bemutatása, tantárgyak, órarend, érdeklődési kör.

Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei.

A nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe.

Az ismeretszerzés különböző módjai.

A munka világa

Foglalkozások. Diákmunka.

Életmód

Napirend, időbeosztás.

Ételek, kedvenc ételek. Jellemző élelmiszerek, ételek a célországokban.

Étkezés otthon, menzán, étteremben.

Szabadidő, művelődés, szórakozás

Szabadidős elfoglaltságok, hobbik.

Sportolás, sportágak, kedvenc sport.

Kulturális lehetőségek itthon és a célországokban. (Német városok, tartományok nevezetességei.)

Utazás, turizmus

A közlekedés eszközei, lehetőségei.

Utazási előkészületek.

Szálláslehetőségek.

Nyaralás itthon és külföldön.

Turisztikai célpontok itthon és a célországokban.

Technika és tudomány

A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben.

Az internet szerepe a hétköznapi életben, iskolában, munkában.

Gazdaság és pénzügyek

Vásárlás, szolgáltatások.

Zsebpénz.

Ajánlott témakörök a 10. évfolyamon

Óraszám: Heti 3 óra, évi 108 óra

Személyes vonatkozások, család, életmód

Személyes tervek.

Családtagok életének fontos állomásai.

A családi élet mindennapjai, otthoni teendők, háztartási munkák.

Ember és társadalom

Emberek belső jellemzése.

Kapcsolat generációk között.

Barátok, barátság.

A tizenévesek világa: lakóközösség, munkamegosztás.

Hasonlóságok és különbségek az emberek között, szokások más országokban.

Társadalmi szokások itthon és a célországokban, ünnepek.

Környezetünk

Otthon, lakóhely és környéke.

A lakóhely nevezetességei, szolgáltatásai.

Növények és állatok, természet.

Háziállatok, állattartás.

Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben.

Az iskola

Saját iskola bemutatása.

Iskolatípusok. Osztályzás.

Külföldi és hazai iskola közti különbségek.

Az internet szerepe a tanulásban.

Tanulás külföldön, nyelvtanulás lehetőségei, fontossága.

A munka világa

Nyári munkavállalás, diákmunka.

Foglalkozások.

Életmód

Egészséges életmód (egészséges táplálkozás, testmozgás, testápolás).

Életünk és a stressz.

Étkezés otthon, menzán, étteremben, gyorsétteremben.

Gyakori betegségek, sérülések, baleset.

Orvosnál.

Életmód nálunk és a célországokban.

Szabadidő, művelődés, szórakozás

Olvasás, filmek, mozi, zene.

Szórakozási lehetőségek.

Kulturális és sportélet nálunk és a célországokban.

Utazás, turizmus

A közlekedés eszközei: a tömegközlekedés, a kerékpáros közlekedés.

Az egyéni és társas utazás előnyei és hátrányai.

Szabadság, nyaralás itthon, illetve külföldön. Utazás repülőgéppel, repülőtéren.

Turisztikai célpontok: városnézés, látnivalók, nevezetességek, múzeum.

Jegyvásárlás.

Német városok nevezetességei.

Tudomány és technika

A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben.

Az internet szerepe a mindennapi életben, tanulásban, munkában.

Gazdaság és pénzügyek

Vásárlás.

Szolgáltatások (bank, posta).

A pénz szerepe a mindennapi életben.

Javasolt fogalomkörök – 9. évfolyam			
Cselekvés, történet, létezés kifejezése			
	jelenidejűség	Präsens	Ich bin heute zu Hause. Die Sonne scheint schön.
		Präsens mit Vokalwechsel Trennbare Verben	Der Zug fährt gleich ab. Er liest das Buch vor.
	személytelenség	es, man	Es regnet. Man spricht hier deutsch.
Birtoklás kifejezése			
		haben	Hast du ein Auto?
		Possessivpronomen (mein, dein)	Das ist meine Familie.

		Genitiv mit von, -s	Peters Vater besucht uns heute. Wer ist dieser Mann?- Der Vater von Peter!
Térbeli viszonyok			
	irányok, helymeghatározás		hier, dort, links, rechts oben, unten, hinten... Mein Schreibtisch steht links.
		in(A/D)	Er geht ins Kino. Er war im Kino.
Időbeli viszonyok			
	gyakoriság	Wie oft? selten, manchmal, oft, immer, nie einmal, zweimal	Ich spiele oft mit Peter. Ich mache Gymnastik zweimal am Tag. Ich gehe wöchentlich zweimal schwimmen.
	időpont	in, um, am, wann? diese/dieses/diesen	im Winter, um 8 Uhr, am Freitag Diesen Montag geht es nicht.
Mennyiségi viszonyok			
	tőszámnevek		eins, zwei, hundert
	határozott mennyiség		eine Portion Pommes
	határozatlan mennyiség	alles, viel, wenig, nichts, mehr-mehrere	Ich lerne viel, und ich habe wenig Zeit. Ich brauche mehr Geld/mehrere Bücher.
Minőségi viszonyok			
		Wie?	Ich bin zufrieden. Das finde ich prima.
Modalitás		mögen, möchte können, wollen	Ich mag es nicht. Ich möchte ein Eis. Er kann nicht schwimmen. Ich will nach Hause gehen.

	felszólítás		Komm morgen wieder! Spielt Tennis! Nehmen Sie bitte Platz! Gehen wir jetzt!
--	-------------	--	--

Esetviszonyok			
		Nominativ, Akkusativ Dativ Präpositionen mit dem Akkusativ (für) Präpositionen mit dem Dativ (mit)	Er zeichnet Bilder. Grete fragt uns, nicht ihn. Er gibt seinem Freund die Karte. Ich brauche das Zimmer für einen Tag. Ich komme mit meiner Freundin
Logikai viszonyok	kérdőszók	Was? Wer? Wo? Wann? Wohin? Woher? Wie viel?	Wer ist der Mann dort? Woher kommen Sie? Wohin fährst du?
Szövegösszetartó eszközök	egyszerű kötőszók névmások (Nominativ, Akkusativ, Dativ)	und/oder/aber/denn das, ich, mich, mein, mir, dir dieser/diese/dieses	Ich bin Arzt und wohne in Berlin. Er lebt in Ungarn, aber er spricht kein Ungarisch. Ich zeige dir ein Foto. Dieser Mann ist mein Freund.
	Tagadás		Nicht, nein, kein

Javasolt fogalomkörök – 10. évfolyam

Cselekvés, törtézés, létezés kifejezése			
	múltidejűség	Präteritum (hatte, war)	Ich hatte keine Zeit. Ich war nicht zu Hause.

	jövőidejűség	Futur mit werden	Ich werde einen Kochkurs besuchen.
	múltidejűség (2)	Modalverben im Präteritum (konnte, wollte, musste, durfte)	Er konnte uns nicht helfen.
Birtoklás kifejezése			
		gehören + D. (<>gehören zu)	Dieses Fahrrad gehört mir. (Zur Wohnung gehört eine Garage.)
Térbeli viszonyok			
	előjárósók	Präpositionen mit dem Dativ (zu, aus)	Ich gehe zu meinem Freund
		Präpositionen mit dem Akkusativ (über, durch)	Sie spazieren durch den Park. Er geht über die Brücke.
Időbeli viszonyok			
		voriges/nächstes gegen monatlich/wöchentlich	Voriges Jahr fuhren wir nach Berlin. Er wird gegen acht nach Hause kommen. Ich habe zwei Stunden wöchentlich.
	időtartam	Wie lange? von ... bis seit Datum	Ich war von 5 bis 6 in der Konditorei. Seit vier Jahren wohne ich in dieser Stadt. am vierten Oktober
Mennyiségi viszonyok			
	sorszámnevek	erst, viert	Gehen Sie die erste Straße links.
	határozatlan mennyiség	Viel/wenig <>viele, wenige	Ich lerne viel, und ich habe wenig Zeit. Viele meinen, es stimmt nicht!
Modalitás			

		dürfen, sollen	Dürfen wir hier spielen? Soll ich dir helfen?
Esetviszonyok			
		Dativ (2) Genitiv Präpositionen mit dem Akkusativ (entlang)	Keinem Gast gefällt dieses Angebot. Die Tür des Zimmers führt in den Garten. Gegen Sie hier den Fluss entlang.

11–12. évfolyam

A 11-12. évfolyamon folytatódó nyelvoktatás legfontosabb célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának további fejlesztése. Az élő idegen nyelv jellegéből adódóan a nyelvoktatásba tartalmát és céljait tekintve minden egyéb kulcskompetencia és a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott nevelési cél beépíthető. A középiskolai tanulmányok végére a tanulók kellő tapasztalattal és tudással rendelkeznek ahhoz, hogy a körülöttük lévő világot tágabb kontextusban is értelmezni tudják, nyelvi ismereteiknek köszönhetően széleskörű információszerzésre és viszonyításra is képesek. A középiskolai évekre egységesen meghatározott témakörökhöz a megadott szempontok segítenek eligazodni abban, hogyan valósíthatók meg az idegen nyelvek oktatása során a NAT-ban meghatározott fejlesztési célok, és hogyan fejleszthetők a kulcskompetenciák a nyelvtanítás során. A nevelési célok közül ezen a szinten is kiemelt fontosságú a tanulás tanítása, mivel a tanulóknak a 12. évfolyam végére olyan tanulási képességekkel kell rendelkezniük, amelyek lehetővé teszik nyelvtudásuk önálló fenntartását és továbbfejlesztését további tanulmányaik vagy munkájuk során, valamint egész életükön át.

A második idegen nyelvből a középiskola 12. évfolyamának végére a tanulóknak el kell jutniuk az európai hatfokú skála (KER) második szintjére, az A2 szintre (minimális cél). A 12. évfolyamon – különösen emelt szintű képzés vagy egyéni ambíciók, tehetséges tanulók esetén – lehetőséget kell biztosítani arra is, hogy a tanulók megismerjék a nyelvi érettségi felépítését, követelményeit, és elsajátítsák az ezeknek megfelelő stratégiákat; megismerjék az érettségi során használt értékelési szempontokat, és alkalmazni tudják azokat önértékelésük során; illetve gyakorlatot szerezzenek az érettségi vizsga feladatainak megoldásában is.

Növeli a motivációt, ha a nyelvoktatás lehetőséget biztosít a tanulókat érdeklő tantárgyi tartalmak célnyelvi feldolgozására és az infokommunikációs technológiák használatára.

A 12. évfolyam a tanulók számára a továbbtanulás vagy a munka világába történő kilépés előtti utolsó tanév. A nyelvoktatásban is hangsúlyt kell kapnia az ezekre történő felkészítésnek, a szükséges készségek fejlesztésének. A tanulók jövőjét érintő fontos döntésekben a nyelvtanár is sokat segíthet, például a feldolgozott témák megfelelő kiválasztásával és az ok-okozati viszonyokat, követelményeket feltáró feladatokkal.

Fejlesztési egység	Hallott szöveg értése
Előzetes tudás	A1, azaz a tanuló már megért ismerős szavakat és alapvető fordulatokat, amelyek a személyére, családjára vagy a közvetlen környezetében előforduló konkrét dolgokra vonatkoznak.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az ismert szavak, a leggyakoribb fordulatok megértése, ha közvetlen, személyes dolgokról van szó; a rövid, világos, egyszerű megnyilatkozások, szóbeli közlések lényegének megértése; néhány, a megértést segítő alapvető stratégia egyre önállóbb alkalmazása.
A fejlesztés tartalma	
Az ismert nyelvi elemekre támaszkodó, szükség szerint nonverbális elemekkel támogatott célnyelvi órávezetés folyamatos követése (például osztálytermi rutincselekvések, a közös munka megszervezése, eszközhasználat) és a tanári utasítások megértése.	
A legfontosabb témákkal kapcsolatos fordulatok és kifejezések megértése (például alapvető személyes és családi adatok, vásárlás, közvetlen környezet, foglalkozás).	

A lényeges információ megértése és kiszűrése kiszámítható, hétköznapi témákról szóló rövid hangfelvételekből, ha a megszólalók lassan és világosan beszélnek.

Az egyszerű, begyakorolt beszélgetésekbe való bekapcsolódáshoz szükséges alapvető információk megértése.

Lassú és világos, köznapi beszélgetés témájának megértése.

Ismerős témákról folyó, világos, köznyelvi beszéd megértése, szükség esetén visszakerdezés segítségével.

Egyszerű útbaigazítás megértése például gyalogos közlekedés vagy tömegközlekedés használata esetén.

Telefonbeszélgetésben az alapvető információk megértése (hívás tárgya, kit kell keresni stb.).

A tényközlő televíziós és rádiós hírműsorok témaváltásainak követése, a tartalom lényegének megértése.

Különböző beszélők egyre nagyobb biztonsággal való megértése, amennyiben azok a célnyelvi normának megfelelő kiejtéssel, a tanuló nyelvi szintjéhez igazított tempóban, szükség esetén szüneteket tartva és a lényegi információkat megismételve beszélnek.

Alapvető stratégiák használata, például az ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése a szövegösszefüggésből, a nemzetközi vagy más nyelven tanult szavak felhasználása a hangzó szöveg megértéséhez, a várható vagy a megjósolható információk keresése.

A vizuális elemek (képek, gesztusok, mimika, testbeszéd) felhasználása a szövegértés támogatására.

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások

Üzenetek, útbaigazítás, rövid részletek a médiából (például időjárás-jelentés, interjúk, riportok), dalok, kisfilmek, rajz- és animációs filmek, történetek, versek, párbeszéd.

Fejlesztési egység	Szóbeli interakció
Előzetes tudás	A1 nyelvi szint, azaz egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal folytatott kommunikáció. Személyes adatokra vonatkozó kérdések és válaszok.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Kommunikáció egyszerű és közvetlen információcserét igénylő feladatokban számára ismert témákról egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal; részvétel rövid beszélgetésekben; kérdésfeltevés és válaszadás kiszámítható, mindennapi helyzetekben; gondolatok és információk cserélje ismerős témákról; egyre több kompenzációs stratégia tudatos alkalmazása, hogy megértse magát, illetve megértse beszédpartnerét;

	törekvés a célnyelvi normához közelítő kiejtésre, intonációra és beszédtempóra.
A fejlesztés tartalma	
<p>Kapcsolatok létesítése: üdvözlés, elköszönés, bemutatkozás, mások bemutatása.</p> <p>Beszélgetés kezdeményezése, fenntartása és befejezése egyszerű módon.</p> <p>A mindennapi élet gyakran előforduló feladatainak megoldása (például utazás, útbaigazítás, szállás, étkezés, vásárlás, bank).</p> <p>Mindennapos gyakorlati kérdések megvitatása (például barátok meghívása, programok szervezése, megvitatása), egyszerű, mindennapi információk megszerzése és továbbadása.</p> <p>Érzések egyszerű kifejezése, köszönetnyilvánítás, egyszerű tanácsok kérése és adása.</p> <p>Vélemény egyszerű kifejezése (tetszés és nemtetszés, érdeklődés mások véleménye iránt, egyetértés és egyet nem értés)</p> <p>Az alapvető kommunikációs szükségletekhez, egyszerű, begyakorolt tranzakciók lebonyolításához elegendő szókincs és néhány egyszerű szerkezet helyes használata.</p> <p>A leggyakrabban előforduló kötőszavak alkalmazása szócsoportok és egyszerű mondatok összekapcsolására.</p> <p>A célnyelv tudatos használata a tanórai tevékenységek során a tanárral és a társakkal.</p> <p>Lehetőség esetén kapcsolatfelvétel, rövid társalgásban való részvétel célnyelvi beszélőkkel.</p> <p>Rákérdezés a meg nem értett kulcsszavakra vagy fordulatokra, ismétlés kérése megértés hiányában.</p> <p>Metakommunikációs és vizuális eszközök használata a mondanivaló támogatására.</p> <p><i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</i></p> <p>Szerepjátékok, társasjátékok, dramatizált jelenetek, rövid társalgás, véleménycsere, információcsere, tranzakciós és informális párbeszéd.</p>	

Fejlesztési egység	Összefüggő beszéd
Előzetes tudás	A1, azaz a tanuló bemutatja magát és környezetét egyszerű fordulatokkal és mondatokkal.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Rövid, összefüggő beszéd egyre bővülő szókincssel, egyszerű beszédfordulatokkal magáról és közvetlen környezetéről; megértetés a szintnek megfelelő témakörökben; a célnyelvi normához közelítő kiejtés, intonáció és beszédtempó alkalmazása.

A fejlesztés tartalma

Egyre bővülő szókinccsel, egyszerű nyelvi elemekkel megfogalmazott szöveg elmondása ismert témákról, felkészülés után.

Történetmesélés, élménybeszámoló egyszerű nyelvtani szerkezetekkel, mondatfajtákkal.

A mindennapi környezet (emberek, helyek, család, iskola, állatok), továbbá tervek, szokások, napirend és személyes tapasztalatok bemutatása.

Egyszerű állítások, összehasonlítások, magyarázatok, indoklások megfogalmazása.

Csoportos előadás vagy prezentáció jegyzetek alapján.

Önálló vagy csoportban létrehozott alkotás rövid bemutatása és értékelése (például közös plakát).

Az összefüggő beszéd létrehozásakor a begyakorolt nyelvi eszközök használata, ismerős helyzetekben ezek egyszerű átrendezése, kibővítése.

A helyes kiejtés gyakorlása autentikus hangzóanyag segítségével.

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások

Rövid történetek, témakifejtés, képleírás, élménybeszámoló, véleménynyilvánítás, bejelentés, csoportos előadás vagy prezentáció, projekt bemutatása.

Fejlesztési egység	Olvasott szöveg értése
Előzetes tudás	A1, azaz a tanuló megérti egyszerű leírások, üzenetek, útleírások fő gondolatait, alapvető információkat keres nagyon egyszerű szövegekben. Tudja, hogy a szövegek címe, megformálása, a hozzá tartozó képek segítenek a szöveg megértésében.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az adott helyzetben fontos konkrét információk megtalálása egyszerű, ismerős témákról írt autentikus szövegekben; egyszerű instrukciók megértése, a fontos információk kiszűrése egyszerű magánlevelekből, e-mailekből és rövid eseményeket tartalmazó szövegekből.
A fejlesztés tartalma	
Konkrét információk megértése rövid, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott, mindennapi szövegekben (például hirdetések, prospektusok, étlap, menürend).	
Lényeges információk megtalálása egyszerű, ismerős témákkal kapcsolatos magánlevelekben, e-mailekben, brosúrákban és rövid, eseményeket tartalmazó újságcikkekben.	
A közhasználatú táblák és feliratok megértése utcán, nyilvános helyeken és iskolában.	
A mindennapi életben előforduló egyszerű használati utasítások, instrukciók megértése.	
Közismert témákhoz kapcsolódó konkrét információk keresése honlapokon.	
Egyszerű, rövid történetek, mesék, versek és egyszerűsített célnyelvi irodalmi művek olvasása.	

Alapvető szövegértési stratégiák használata, például a nemzetközi és a más nyelven tanult szavak, a várható vagy megjósolható információk keresése, továbbá a logikai, illetve időrendi kapcsolatokra utaló szavak felismerése.

Az autentikus szövegek jellegéből fakadó ismeretlen fordulatok kezelése a szövegben.

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások

Hirdetések, plakátok, nyomtatványok, egyszerű üzenetek, útleírások, képeslapok, feliratok, étlapok, menetredek, egyszerű biztonsági előírások, eseményeket leíró újságcikkek, hagyományos és elektronikus magánlevelek, internetes fórumok hozzászólásai, képregények, ismeretterjesztő szövegek, egyszerűsített irodalmi szövegek, történetek, versek, dalszövegek.

Fejlesztési egység	Íráskészség
Előzetes tudás	A1, azaz a tanuló minta alapján néhány közismert műfajban nagyon egyszerű és rövid, tényközlő szövegeket ír öt érdeklő, ismert témáról.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Összefüggő mondatokat írása a közvetlen környezetével kapcsolatos témákról; az írás kommunikációs eszközeként történő használata egyszerű interakciókban; ismerős témához kapcsolódó gondolatok egyszerű kötőszavakkal összekapcsolt mondatokban, írásban történő kifejezése; minta alapján néhány műfajban egyszerű és rövid, tényközlő szövegek írása öt érdeklő, ismert témáról.
A fejlesztés tartalma	
Szavak és rövid, jól olvasható szövegek másolása és diktálás utáni leírása. Egyszerű, rövid szövegből vázlat készítése. Egyszerű szerkezetű, összefüggő mondatok írása a tanuló közvetlen környezetével kapcsolatos témákról, különböző szövegtípusok létrehozása (például leírás, élménybeszámoló, párbeszéd). Egyszerű írásos minták követése; aktuális, konkrét és egyszerű tartalmakkal való megtöltésük. Formanyomtatvány kitöltése a tanuló és mások alapvető személyes adataival. Az írás egyszerű tagolása: rövid bevezetés és lezárás. Közvetlen szükségletekhez kapcsolódó témákról rövid, egyszerű feljegyzés, üzenet készítése állandósult kifejezések használatával. Személyes információt, tény, véleményt kifejező rövid üzenet, komment írása (például internetes fórumon, blogban). Egyszerű levél, e-mail írása (például köszönetnyilvánítás, elnézésekérés, információközlés, vagy programegyeztetés) a legalapvetőbb szerkezeti és stílusjegyek követésével (például megszólítás, elköszönés). Rövid, egyszerű önéletrajz írása.	

Kreatív, önkifejező műfajokkal való kísérletezés (például vers, rap, rigmus, dalszöveg, rövid jelenet írása, illetve átírása).

Kész szövegekből hasznos fordulatok kiemelése és saját írásában való alkalmazása.

A mondanivaló közvetítése egyéb vizuális eszközökkel (például nyilazás, kiemelés, központozás, internetes/SMS rövidítés, emotikon, rajz, ábra, térkép, kép).

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások

Hagyományos és elektronikus nyomtatványok, listák, hagyományos és elektronikus képeslapok, poszterszövegek, képaláírások, üzenetek, SMS-ek/MMS-ek, levelek, e-mailek vagy internes profilok, üzenetek, internetes bejegyzések, instrukciók, történetek, elbeszélések, mesék, leírások, versek, rapszövegek, rigmusok, dalszövegek, jelenetek.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<p>A2 szintű nyelvtudás.</p> <p>A tanuló képes egyszerű hangzó szövegekből kiszűrni a lényegét és néhány konkrét információt.</p> <p>Részt tud venni nagyon rövid beszélgetésekben, képes feltenni és megválaszolni kérdéseket kiszámítható, mindennapi helyzetekben, képes gondolatokat és információt cserélni ismerős témákról.</p> <p>Képes ismerős témakörökben rövid összefüggő szóbeli megnyilatkozásra egyszerű, begyakorolt mondat szerkezetek, betanult fordulatok, alapvető szókinccs segítségével.</p> <p>Megért ismerős témákról írt rövid szövegeket, megtalálja a szükséges információkat egyszerű szövegekben, különböző szövegtípusokban.</p> <p>Összefüggő mondatokat, rövid tényközlő szöveget ír hétköznapi, őt érintő témákról minta alapján.</p>
---	--

Kommunikációs szándékok, nyelvi funkciók a 11-12. évfolyamon

Az alábbi táblázatok az egyes KER-szintekhez rendelt tartalmazzák azokat a kommunikációs eszközöket valamint a hozzájuk tartozó *német* nyelvi példákat, amelyeknek megvalósítására az adott szinten lehetőség van. Mivel a kommunikációs eszközök szintről szintre bővülnek, az újonnan belépő, a korábbi szinteken még nem megvalósuló elemekhez tartozó példák *dőlt betűvel* szerepelnek.

A kommunikációs eszközök csoportosítása a következő:

7. A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök

8. Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
9. Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
10. Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök
11. A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök
12. Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök

Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs szándékok

<i>Megszólítás</i>	<i>Entschuldigung!</i>
Köszönés, elköszönés	Guten Morgen / Tag! Auf Wiedersehen! Tschüs!
Köszönet és arra reagálás	Danke! Bitte!
Bemutatkozás, <i>bemutatás</i>	Ich heiße Martin. <i>Ich möchte Ihnen Herrn Müller vorstellen.</i>
Megszólítás	Entschuldigung, ich gehe jetzt.
Érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás	Wie geht's dir? Danke, prima. Und dir?
Bocsánatkérés és arra reagálás	Entschuldigung! Kein Problem!
Gratuláció, jókívánságok és arra reagálás	Herzlichen Glückwunsch zum...! Danke. Fröhliche Weihnachten.
<i>Személyes levélben megszólítás, elköszönés</i>	<i>Lieber Karl!</i> <i>herzlichst Deine..., viele Grüße</i>
<i>Együttérzés és arra reagálás</i>	<i>Mein Beileid. Danke.</i>

Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok

öröm kifejezése	Ich freue mich, dass ...)
bánat / bosszúság kifejezése	Schade, dass...)
Sajnálkozás	Es tut mir Leid!
<i>Hála</i>	<i>Wir sind Ihnen sehr dankbar dafür, dass Sie uns geholfen haben.</i>
Elégedettség, elégedetlenség	Es ist prima, dass.. Schade, dass...
Csodálkozás	Oh, das ist aber schön! <i>Das kann doch nicht wahr sein!</i>
<i>Félelem</i>	<i>Ich habe Angst, dass er es vergessen hat.</i>

Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok

Véleménykérés és arra reagálás	Magst du Mathe? Ja.
Valaki igazának az elismerése és el nem ismerése	Da hast du (nicht) Recht!
Egyetértés	Ja, das stimmt! Das ist richtig. Das stimmt.
Egyet nem értés	Das stimmt aber nicht! Du hast nicht Recht. Da hast du nicht Recht. Das finde ich nicht.
Tetszés, nemtetszés	Das finde ich gut / blöd/ toll!
<i>Akarat, kívánság, képesség</i>	<i>ich will..., Ich will das nicht.</i>

	<i>ich möchte..., Ich möchte nach Hause gehen. ich kann... Ich kann jetzt mitgehen.</i>
lehetőség kifejezése	<i>Es ist möglich, dass...</i>
remény kifejezése	Ich hoffe, du kannst kommen.
bizonyosság, bizonytalanság kifejezése	Ich weiß es genau. Ich weiß nicht, ob es wirklich regnet oder nicht. Ich bin mir nicht sicher, wann ich zu Hause ankomme.)
Ellenvetés és visszautasítása	<i>Sie haben Recht, aber... Sie mögen Recht haben aber trotzdem....</i>
Ígéret	Ich mache das schon!
Szándék, terv	Ich will / werde schnell abwaschen.
Dicséret, kritika, szemrehányás	Toll! Echt! Blödsinn! <i>Konntest du wirklich nicht früher kommen?!</i>

Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök

Dolgok, személyek megnevezése, leírása	Das ist mein Bruder.... Meine Mutter ist schön.
Információkérés, információadás	Wie ist das Zimmer? Prima. /Wie alt bist du? 12.
Igenlő vagy nemleges válasz	ja, nein, nicht, <i>kein, doch Ich habe kein Geld. Doch, ich spiele auch!</i>
Események leírása	Zuerst aßen wir zu Mittag, dann gingen wir zum Strand.
Tudás, nem tudás	Ich weiß (nicht).

A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök

Kérés	Ein Buch, bitte! <i>Gibst du mir ein Buch, bitte?</i> Kannst du mir helfen? Ja, natürlich. Ja, gerne. Es tut mir leid, ich kann nicht. Einen Tee, bitte! Ich hätte gern einen Tee. Gibst du mir einen Tee, bitte?
Javaslat és arra reagálás	Möchtest du einen Tee? Ja, gerne! Möchtest du einen Tee? Ja, bitte. Ja, gerne. Nein, danke
Meghívás és arra reagálás	Kommst du? Ja. Nein, leider nicht. <i>Nein, es tut mir leid.</i>
Kínálás és arra reagálás	Noch ein Stück Kuchen? Ja, bitte. Nein, danke.

Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök

Visszakérdezés	Wie bitte? Noch einmal bitte!
Nem értés	Ich verstehe nicht.

Betűzés kérése, betűzés	Buchstabierte bitte.
-------------------------	----------------------

TÉMAKÖRÖK, FOGALOMKÖRÖK

A 11-12.. évfolyamon a német nyelv tantárgy alapóraszám: 204 óra.

A témakörök áttekintő táblázata a 11-12. évfolyamon:

Témakör neve	óraszám
Themen und Situationen im persönlichen Bereich: Verwandtschaftsbeziehungen, Lebensstil, Mensch und Gesellschaft	30
Themen und Situationen im Bereich der Umgebung und Umwelt	30
Themen und Situationen im Bereich der Schule und Ausbildung	25
Reisen und Urlaub, Tourismus	20
Öffentliches Leben, Unterhaltung	20
Bezüge zur Zielsprache und zum Sprachenlernen	15
Interkulturelle und landeskundliche Themen	20
Fächerübergreifende Themen und Situationen	10
Aktuelle Themen	10
Wissenschaft und Technik, Kommunikation	14
Wissenserwerb, Wissensvermittlung	10
Összes óraszám:	204

Ajánlott témakörök a 11. évfolyamon **Óraszám: Heti 3 óra, évi 108 óra**

A már előfordult témák kapcsolódási pontjait ld. az előző évfolyamoknál.

Személyes vonatkozások

Személyes tervek.

Ember és társadalom

Családi ünnepek, ünnepek itthon és a nagyvilágban.

A tágabb család, rokonok, barátok, ismerősök. Társadalmi viszonyok.

Házimunka, munkamegosztás a családban.

Konfliktusok és kezelésük.

Öltözködés és divat.

Emberek külső és belső jellemzése.

Környezetünk

Az otthon: vidék kontra város.
Lakóhelyünk és a tágabb környezet.
Állatvédelem, háziállatok.
Növények és állatok a környezetünkben.
Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben.
Időjárási viszonyok, éghajlat, évszakok.

Az iskola

Saját iskola-iskolák a célországokban.
Iskolai hagyományok, programok.
A nyelvtanulás módjai és célja.
Nyelvtanulás itthon és külföldön.

A munka világa

Nyári munkavállalás, diákmunka.
Foglalkozások és a szükséges kompetenciák.

Életmód

Betegségek, baleset, sérülések. Gyógykezelés (orvosnál). Testrészek.
Étkezési szokások nálunk és a célországokban, receptek.
Egészséges, ill. egészségtelen életmód.
Életmód nálunk és a német nyelvű országokban.

Szabadidő, művelődés, szórakozás

Kulturális és közintézmények, szolgáltatások.
Szórakozási lehetőségek, kulturális események itthon és külföldön.
Extrém sportok.
Számítógép, internet.
Kulturális és sportélet nálunk és a célországokban.

Utazás, turizmus

A közlekedés eszközei, lehetőségei.
Az utazás előkészítése.
Egyéni és társas utazás előnyei, hátrányai.
Turisztikai célpontok. Turisztikai célpontok német nyelvű országokban.
Osztálykirándulás.

Tudomány és technika, kommunikáció

Népszerű tudományok, ismeretterjesztés.
Technikai eszközök szerepe a mindennapi életben.
Az internet szerepe a tanulásban, munkában, mindennapokban
Szórakoztató elektronikai berendezések, IKT-eszközök.

Gazdaság és pénzügyek

Vásárlás, szolgáltatások.

Bankkártya-készpénz.

Aktuális témák

Ajánlott témakörök a 12. évfolyamon

Óraszám: Heti 3 óra, évi 96 óra

A felsoroltakon kívül javasoljuk az eddig tárgyalt témakörök átismétlését is az érettségire való felkészítés esetén.

A már előfordult témák kapcsolódási pontjait ld. az előző évfolyamoknál

Ember és társadalom

Jellemvonások.

Barátságok, szerelem.

Generációk.

Konfliktusok a családban és kezelésük.

Szülő-gyerek kapcsolat.

Családi szerepek.

Környezetünk

Élet városban és falun.

Környezetszennyezés, természeti katasztrófák.

Környezetvédelem, energiatakarékosság.

Növények és állatok, védelmük. Felelős állattartás

Az iskola

Iskolarendszer Magyarországon és a célnyelvi országokban.

Lehetőségek érettségi után.

A munka világa

Pályaválasztás, továbbtanulás.

Divatszakmák, hiányszakmák.

Önéletrajz, állásinterjú.

Munkavállalás itthon vagy külföldön.

Munkanélküliség.

Életmód

Egészséges életmód.

Életmód nálunk és célnyelvi országokban

Betegségek, sérülések és azok megelőzése.

Orvosnál, kórházban.

Szabadidő, művelődés, szórakozás

Olvasás, rádió, tévé, filmek, számítógép, internet.
Fiatalok szabadidős szokásai itthon és más országokban.
Fesztiválok.

Utazás, turizmus

Szállástípusok, szálláslehetőségek.

Utazás repülővel

Az egyéni és a társas utazás. Nyelvtanfolyam külföldön.

Utazási szokások, kedvelt úticélok.

Országismeret: helyek, célpontok, városok, régiók a német nyelvű országokban.

Tudomány és technika, kommunikáció

Népszerű tudományok, ismeretterjesztés.

Infokommunikációs eszközök a mindennapokban.

Médiák, számítógép, mobiltelefon, találmányok.

Közösségi média.

Gazdaság és pénzügyek

Családi kassza: kiadások, bevételek.

Vásárlás, szolgáltatások (posta, bank). Folyószámla.

Fogyasztás, reklámok.

Aktuális témák

Fogalomkörök - 11. évfolyam			
Cselekvés, történet, létezés kifejezése			
	jövőidejűség	Futur mit werden	Ich werde einen Kochkurs besuchen.
		sich-Verben	Ich freue mich. Er duscht sich.
	múltidejűség	Perfekt	Was hast du im Sommer gemacht?
Modalitás			
	Modalverben	mögen, können, wollen, müssen, sollen, dürfen	Du musst das viel schneller machen.

	feltételes mód (körüírás)	würde+Infinitiv	Was würden Sie machen?
Esetviszonyok			
		Akkusativ Dativ Genitiv	Er traf seinen Freund. Die Hose passt ihm nicht. Die Spielzeuge des Kindes liegen im Zimmer.
Térbeli viszonyok			
	irányok és helymeghatározás		Gehen Sie an der Kirche vorbei! Gehen Sie geradeaus!
		Wechselpräpositionen (D/A)	Wir gehen in die Schule. Wir sind in der Schule.
Időbeli viszonyok	gyakoriság időpont		selten, täglich gegen 8 Uhr
Logikai viszonyok			
		Temporalsatz (als, wenn)	Wenn er zu Hause ist, sieht er immer nur fern. Als er jung war, fuhr er öfter ins Ausland.
Minőségi viszonyok			
	hasonlítás fokozás	so..., wie als	Er ist nicht so groß, wie mein Bruder. Dieses Auto fährt schneller als ein Zug. Sie ist am schönsten.
Függő beszéd		jelen időben (Präsens)	Sie sagte, dass sie heute ins Kino geht.
Szöveggrammatikai eszközök			

	névmások névelők névmási határozók mint előre és visszautaló elemek a szövegben	das, dieser, der/die/das, damit	Er hat ein neues Auto, damit fahren wir ins Ausland.
--	---	------------------------------------	--

Fogalomkörök – 12. évfolyam

A 12. évfolyamon javasolt az eddig tanultak átisméltése is, pl. érettségire való felkészítés esetén.

Cselekvés, történes, létezés kifejezése			
	múlt idő	Präteritum	Er machte seine Hausaufgaben.
	műveltetés	lassen (Präsens, Präteritum)	Wir lassen/ließen unsere Nähmaschine reparieren.
Modalitás			
Minőségi viszonyok			
	Adjektivdeklinatión	wie?, was für ein?, welcher?	Das Buch ist interessant. Sie liest gern interessante Bücher. Das ist ein schöner Tag.
Szövegösszetartó eszközök			
	egyszerű és páros kötőszók névmások	da, obwohl, weder...noch derjenige/diejenige einer/eines/eines	Da er krank war, konnte er nicht mitspielen. Ich habe weder Lust, noch Zeit. Sie war diejenige, die uns immer helfen konnte. Es ist eines des besten Autos.

MELLÉKLET

Szintleírások (a KER alapján)

A1, minimumszint

Ezen a szinten a diák megérti és használja a mindennapok gyakoribb kifejezéseit és alapvető fordulatait, amelyek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése. Be tud mutatkozni, be tud mutatni másokat; képes válaszolni személyes jellegű (például, hol lakik), valamint ismerős emberekre, dolgokra vonatkozó kérdésekre; és fel is tud tenni ilyen jellegű kérdéseket. Képes egyszerű interakcióra, ha a másik személy lassan, világosan beszél és segítőkész.

Olvasott szöveg értése	Megérti az ismerős szavakat, egyszerű mondatokat feliratokon, reklámokban, katalógusokban.
Hallott szöveg értése	Megérti az ismerős szavakat, fordulatokat, amelyek személyére, családjára, közvetlen környezetére vonatkoznak.
Beszédképesség	Részt vesz egyszerű beszélgetésekben, ha a partner lassan, jól artikulálva beszél. Feltesz és megválaszol egyszerű kérdéseket ismerős témára és helyzetre vonatkozóan. Egyszerű fordulatokkal le tudja írni lakóhelyét, ismerőseit.
Interakció	Fel tud tenni és meg tud válaszolni személyes adatokra vonatkozó kérdéseket. Képes egyszerűen kommunikálni, de feltétlenül szüksége van ismétlésekre, körülírásokra és módosításokra.
Írásképesség	Képes egyszerű nyomtatványt kitölteni, rövid üdvözlést megírni.
Nyelvhelyesség	Csupán korlátozott módon tud használni néhány egyszerű, betanult nyelvtani szerkezetet és mondatfajtát. Rendelkezik alapszókinccsel, amely bizonyos konkrét szituációkra vonatkozó szavakból és fordulatokból áll.

A2, alapszint

Ezen a szinten a diák megért olyan mondatokat és gyakrabban használt kifejezéseket, amelyek az őt közvetlenül érintő területekhez kapcsolódnak (pl. nagyon alapvető személyes és családdal kapcsolatos információk, vásárlás, helyismeret, iskola, állás). Az egyszerű és begyakorolt nyelvi helyzetekben képes úgy kommunikálni, hogy egyszerű és direkt módon cserél információt családi vagy mindennapi dolgokról. Tud egyszerű nyelvi eszközöket használva beszélni saját háttéréről, szűkebb környezetéről és a közvetlen szükségleteivel kapcsolatos dolgokról.

Olvasott szöveg értése	Megérti rövid, egyszerű szövegek, köztük történetek lényegét. A kért információt ki tudja keresni.
Hallott szöveg értése	Megérti a leggyakoribb fordulatokat és szókinccset, ha számára ismert dologról van szó. Megérti a rövid, világos és egyszerű üzenetek, bejelentések, egyéb gyakori szövegek lényegét.
Beszédképesség	Részt vesz egyszerű, begyakorolt, hétköznapi témáról szóló beszélgetésben, amely ismert tevékenységhez kapcsolódó közvetlen információcserét igényel. Megérteti magát a társasági beszélgetésben. Röviden le tudja írni például a családját, lakóhelyét, tanulmányait.
Interakció	Fel tud tenni kérdéseket, egyszerű állításokra reagál. Képes jelezni, mikor követi a kommunikációt, de ritkán ért meg eleget ahhoz, hogy saját maga fenn tudja tartani a beszélgetést.
Írásképesség	Rövid feljegyzéseket, üzeneteket, magánlevelet tud írni.
Nyelvhelyesség	Néhány egyszerű szerkezetet helyesen használ, de még rendszeresen elkövet alapvető hibákat. Szókinccse elegendő az alapvető kommunikációs szükségletek kielégítésére.

B1, küszöbszint

Ezen a szinten a diák megérti a világosan megfogalmazott, mindennapi szövegek fontosabb információit, amelyek ismert témáról szólnak, gyakori helyzetekhez kapcsolódnak, például munka, iskola, szabadidő. Önállóan elboldogul a legtöbb olyan helyzetben, amely a nyelvterületre utazás során adódik. Képes egyszerű, összefüggő szöveget alkotni ismert vagy az érdeklődési körébe tartozó témában. Le tudja írni élményeit, a különböző eseményeket, érzéseit, reményeit és törekvéseit, továbbá röviden meg tudja indokolni a különböző álláspontokat és terveket.

Olvasott szöveg értése	Megérti olyan szövegek lényegét, illetve a bennük lévő információt, amelyek hétköznapi, gyakori témákkal foglalkoznak. Megérti az eseményekről, érzelmekről, véleményekről szóló írásokat.
Hallott szöveg értése	Főbb vonalaiban megérti a rendszeresen előforduló, ismerős témáról szóló köznyelvi beszédet/társalgást. Megérti a legfontosabb információkat olyan rádió- és tévéműsorokban, amelyek aktuális eseményekről, illetve az érdeklődési köréhez vagy tanulmányaihoz kapcsolódó témákról szólnak, és amelyekben viszonylag lassan és világosan beszélnek.
Beszédképesség	Felkészülés nélkül részt tud venni a nyelvterületen utazás közben felmerülő helyzetekben, valamint ismerős, mindennapi témákról adódó beszélgetésekben. Egyszerű,

Interakció	összefüggő fordulatokkal mondja el élményeit, céljait. Röviden megindokolja és megmagyarázza véleményét. Képes elmesélni egy történetet, és erről véleményt megfogalmazni. Szemtől szemben képes egyszerű kommunikáció kezdeményezésére, fenntartására és befejezésére ismerős vagy számára érdekes témákban. Meg tudja ismételni az elhangzottak egy részét, hogy meggyőződjön arról, beszélgetőpartnerével egyformán értelmezik-e az elmondottakat.
Íráskészség	Meg tud fogalmazni egyszerű, rövid, összefüggő szöveget ismert, hétköznapi témákban. Beszámol élményeiről, véleményéről.
Nyelvhelyesség	Kiszámítható helyzetekkel kapcsolatos, begyakorolt szerkezetek és mondatfajták gyakran használt körét viszonylag helyesen alkalmazza. Megfelelő szókinccsel rendelkezik ahhoz, hogy ki tudja magát fejezni a

B2, középszint

Ezen a szinten a diák megérti az összetett konkrét vagy elvont témájú szövegek gondolatmenetét, beleértve az érdeklődési körének megfelelő szakmai beszélgetéseket is. Folyamatos és természetes interakciót tud kezdeményezni és fenntartani anyanyelvű beszélővel. Képes világos és részletes szöveget alkotni változatos témakörökben, kifejtteni véleményét aktuális témákról a lehetséges előnyök és hátrányok részletezésével.

Olvasott szöveg értése	Megérti a jelenkor problémáival kapcsolatos szövegek (cikkek, beszámolók, narratívák) lényegét, illetve a bennük rejlő információt, érvelést. Jórészt megérti az eseményekről, érzelmekről, véleményekről szóló, irodalmi prózai szövegeket.
Hallott szöveg értése	Megérti a hosszabb előadást, képes követni az összetett érvelést, ha ezek számára nem idegen szakterületet érintenek. Megérti a rádióban és tévében elhangzó, aktuális eseményekről szóló hírműsorok lényegét, valamint a köznyelvet használó játékfilmek többségét.
Beszédkészség	Felkészülés nélkül folyékonyan és természetesen vesz részt mindennapi témákat érintő, anyanyelvű beszélőkkel folytatott társalgásban. Részletesen kifejti, megindokolja, megmagyarázza és megvédi véleményét, el tud mondani egy történetet.
Interakció	Képes beszélgetést kezdeményezni, megfelelő időpontban szólal meg, valamint be tudja fejezni a társalgást, ha szükséges, bár ezt nem mindig

Íráskészség

elegánsan valósítja meg. Ismerős témák esetén fenn tudja tartani a beszélgetést azáltal, hogy megértését jelzi, illetve más személyeket is be tud vonni a beszélgetésbe.

Képes világosan fogalmazni részletes, összefüggő szöveget a jelenkor problémáiról és az érdeklődésével egybevágó témákról.

Beszámol élményeiről, kifejti véleményét, érvel egy álláspont mellett és ellen.

Nyelvhelyesség

A nyelvtant viszonylag magas fokon uralja.

Nem vét félreértést okozó hibát, és legtöbb hibáját képes kijavítani. Általános témákban és saját érdeklődési területén jó szókincssel

rendelkezik ahhoz, hogy szabatosan fejezze ki magát.